

dr. Sallai Csilla:

Könyvvizsgáló VERSUS Könyvelő

Egymásért vagy egymás ellen, avagy mit várhat el a könyvelőtől a könyvvizsgáló és fordítva.

Ha könyvvizsgálóval beszél az ember, akkor gyakorta negatívan vélekednek a könyvelőkről. Ez fordítva is igaz, a könyvelők számtalan sérelmet fogalmaznak meg a könyvvizsgálóval, könyvvizsgálattal kapcsolatosan. Természetesen léteznek nagyon harmonikus és mindenki számára előnyös együttműködések is, de egy-egy rossz kapcsolat sokkal mélyebb nyomot hagy mindkét félben, s a könyvelő – könyvvizsgáló csatározásának általában az ügyfél látja a kárát.

Két kérdést kell feltennünk!

- Mi könyvvizsgálók mennyiben érzékeljük vagy ismerjük az vizsgált cég könyvelőjének a helyzetét, problémáit, s mennyiben tudunk munkánk során ettől elvonatkoztatni?
- Tudjuk-e, mit is várhatunk el a könyvelőtől?

E két kérdést - az adott eseten túl - ki kell tágítani az könyvelői társadalom egészére is ahhoz, hogy a felmerülő egyedi helyzeteket, problémákat megfelelően tudjuk kezelni.

Az alábbi, a könyvelő és könyvvizsgáló közötti kapcsolatról, illetve a közös munkáról kialakított véleményünkhöz egy 100 fős reprezentatív felmérést készítettünk, alapul vettünk egyéb statisztikai adatokat, megélt tapasztalásokat és egyéb társadalomtudományi megközelítéseket.

1. állítás: A könyvelő társadalom szakmai felkészültségben, tájékozottságba nagyon különböző, szervezettsége nem megfelelő.

Megközelítőleg 70 ezer fő végezhet ma hazánkban könyvelő tevékenységet (mérlegképes könyvelők és könyvvizsgálók). Ebből csak a könyvvizsgálók mögött van egységes szakmai, munkamódszertani és etikai normarendszer (MKVK), amely garancia egy viszonylag standard minőségi teljesítményre. Ez azonban a könyvvizsgálatra fókuszál, de a könyvelési munkára csak részben alkalmazható. Így a könyvelés munkamódszertani támogatása nem általános, csupán tagozati szintű és fakultatív jellegű.

Bár a könyvelői társadalom heterogén, de vannak általános jellemzők.

- Nincs egységes szakmai érdekképviselő. A háttér szakmai szervezetek a könyvelőknek csak töredékét fogják össze – összesített taglétszám cca. 10 ezer fő, az is több szervezetben való részvétel miatti átfedésekkel. Szakmai szervezetek nem fogják át a szakma minden területét.)
- Az új kötelező továbbképzési rendszer - az egységes tematika hiánya és az oktatási piacon kialakult árverseny miatt - nem minden esetben a minőség felé tereli a könyvelőket.
- Nincs kötelező felelősségbiztosítási rendszer, annak ellenére, hogy a végzett munkával kapcsolatosan főleg a jogbizonytalanságok miatt jelentős kockázatok vannak.
- Napi szinten változó jogszabályi háttér – naprakészség és átfogó tudás szinte lehetetlen.
- A könyvelői társadalom rosszul (alul) definiálja önmagát [self-brand]. Nincs biztonságérzete, egy ügyfél – könyvelő, ill. ügyfél – hatóság relációban rendszeresen alárendelt szerepet tölt be.
- Nincs arányban a könyvelői társadalom elismertsége és kockázatviselése annak társadalmi hasznával. A könyvelők nélkül a költségvetés sem jutna hozzá az adóbevételekhez.
- Nem megfelelő piaci díjak, árak.
- Előregedő szakma – a könyvelők közel negyede a nyugdíj előtt áll, vagy nyugdíjas.

A fenti tényezők és folyamatok negatív hatásai erősítik egymást. Ilyen közegben a könyvvizsgálói munka hatékonysága és eredményessége is sok esetben csorbul vagy kétséges.

2. állítás - **Nincs megfelelően definiálva, melyek a könyvelés körébe tartozó feladatok, munkafolyamatok.**

A számviteli törvénynek a könyvelésre vonatkozó definíciója keretjellegű – minden esetben a könyvelő és ügyfél között a munkamegosztást olyan könyvelői szerződésben, munkaköri leírásban kellene rögzíteni, amely a feladatok leírásán túl a felelősségi kérdéseket is tartalmazza. A vállalkozások jelentős része nem tudja, mit is kellene elvárnia a könyvelőtől. Ennek következtében a konkrét könyvelési munkákon kívül szinte minden elszámolási, dokumentálási feladatot a könyvelésbe sorolnak. Így a könyvelő feladatának tekintik

- az adózási kérdések megoldását, bérszámfejtési-munkaügyi elszámolások és nyilvántartások vezetését, jóllehet ezek külön, jelentős speciális szakértelmet igénylő szakmák lennének;
- az olyan adminisztratív feladatok ellátását is, amelyekhez az adatok csak részben vagy egyáltalán nem a könyvelésből erednek, mint pl. üzemgazdasági tervek készítése, környezetvédelmi termékdíjak nyilvántartása, stb.-

A felmérés szerint a könyvelők munkaidejüknek csupán 45 %-át fordítják könyvelési munkákra. (Adózás: 25 %; Ügyfelek érdekében adminisztráció: 14 %; Bér, munkaügy: 11%; Saját iroda működtetése 11 %) Ebből két dolog is következik.

- A könyvvizsgálatra adott anyag minőségén sok esetben látszik, hogy a könyvelésre fordított idő nem elégséges és gondosság nem megfelelő.
- A könyvelők a könyvvizsgálótól nem csak számviteli területen várnak, várnak el támogatást, hanem adózási, cégjogi, eljárásjogi kérdések és az egyéb adminisztrációs, dokumentációs, munkamódszertani felvetésekben is.

Ahhoz, hogy a könyvelő – könyvvizsgáló közötti kapcsolat kiegyensúlyozott legyen, nem elég, ha csak a könyvvizsgálóknak vannak elvárásaik a könyvelőkkel szemben. A könyvelők sokszor a saját cégen túli problémákban is kérnek segítséget, megerősítést, iránymutatást. Átfogó és magas szintű szakmai ismeretet várnak el. A könyvelők az adózási kérdéseket fontosabbnak ítélik meg, mint a számviteli elszámolást azok esetleges jogkövetkezményei miatt – ez szűrhető le az adott válaszokból is. Függetlenül attól, hogy a könyvvizsgáló sok esetben – annak vállalkozáson belüli aránya miatt – marginálisan kezelne bizonyos adókat, a teljes elszámolás technikában is jártasnak kell lennie, mert a könyvelő sok esetben segítségre vagy kontrollra szorul.

3. állítás – **A könyvelő és könyvvizsgáló közötti csak a partneri viszony lehet célravezető.**

Az elmúlt időszakban a könyvelői társadalomban sok sérelem halmozódott fel a könyvvizsgálók miatt, ami rányomja bélyegét az együttműködésre, a könyvvizsgálatokra. Néhány ezek közül:

- A könyvelőknek a könyvvizsgálattal kapcsolatosan fellépő többletmunkájukat egyáltalán nem vagy csak részben tudják az árakban érvényesíteni.
- A könyvelőket irritálja, ha tőlük kéri a könyvvizsgáló bizonyos „munkapapírok” kitöltését.
- Kezdő könyvvizsgáló asszisztensek „betanítása” miatti esetleges többlet időt és energia a könyvelők számára nehezen elfogadható és az egész könyvvizsgálatra hatással van.
- A könyvelők számára nehezen elfogadható, hogy a könyvvizsgáló magasabb társadalmi elismerést élvez, mint a könyvelő.

Összegzés: Társadalmi és nemzetgazdasági érdek lenne, hogy a könyvelők kapják meg a szükséges elismertséget szakmai és erkölcsi támogatást (képviselés, biztonság, véleménynyilvánítási lehetőség). Ez megindíthat egy öntisztulási folyamatot a könyvelő piacon is. A jól képzett, megalapozott tudással rendelkező és etikus könyvelők a hatékony és eredményes könyvvizgálatnak az egyik záloga is.